

Arcadie M. BODALE

LEGĂTURI ISTORICE ALE ROMÂNILOR

Se emnalăm apariția unui volum care reunește comunicările susținute în cadrul celei de-a treia ediții a Simpozionului *Români din afara granițelor țării. Iași-Chișinău: legături istorice* (Iași, Casa Editorială „Demiurg”, 2008, 526 p. + 7 foto), desfășurat la Iași în perioada 8-12 aprilie 2008, cu ocazia serbării a 90 de ani de la *Unirea Basarabiei cu România* și a manifestărilor legate de aniversarea a 600 de ani de la prima atestare documentară a orașului Iași. Volumul este structurat după secțiunile Simpozionului, reunind studii ale unor cercetători din Iași, Chișinău, București, Cluj-Napoca, Timișoara, Sfântu Gheorghe, Anenii Noi, Seghedin, Padova, Tübingen și Avignon.

La începutul lucrării se găsește *Cuvîntul înainte* al coordonatorului volumului (Iulian Pruteanu-Isăcescu), *Mesajele primarilor municipiilor Iași* (George Nichita) și Chișinău (Dorin Chirtoacă) și *Cuvintele de salut* ale vicepreședinților ASTRA (dr. Victor V. Grecu și Areta Moșu) și cel al prodecanului Facultății de Istorie și Psihologie a Universității de Stat din Chișinău (Ion Gumenii).

Volumul de față propune cititorilor interesante și documentate studii de istorie și filologie românească, reunite în cadrul a trei secțiuni.

Astfel, secțiunea „Istorie și civilizație românească” cuprinde studiile realizate de Afrodita Carmen Cionchin, *Stema Moldovei istorice – mit și realitate*; Sergiu Bacalov, *Activitatea Neamului Joreștilor în țara Moldovei în secolul al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea*; Iulian Sânzianu, *Revolta orheienilor și sorocenilor din 1592 și pretendentul Ionașcu*; Dorin Lozovanu, Igor Roșca, *Românii/Moldovenii conform recensămintelor din Republica Moldova și Ucraina: aspecte etnografice*; Ioan-Augustin Guriiță, *Cîteva cuvinte despre Luca Pircălabul de Chișinău și ctitoria sa de la Iași*; Vasile Pop-Luca, *Basarabia pămînt românesc*; Irina Ioniță, *Precizări documentare privind începuturile vieții medicale la spitalul mănăstirii Sf. Spiridon din Iași în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, oglindite în „Documentele Iașilor”*; Alexandru Amîteloae, *Contextul istoric al extinderii stăpînirii țariste asupra Basarabiei*; Ion Gumenii, *Componența etnică și confesională a Basarabiei în anul 1828*; Natalia Timohin, *Evoluția social-economică a Basarabiei în anii războiului ruso-turc din 1828-1829*; Andrei Emilciuc, *Comerțul cu cereale prin porturile Galați și Odesa (1837-1853)*; Iulian Pruteanu-Isăcescu, *Gheorghe I. Brătianu: martir al cauzei naționale românești*; Silvia Scutaru, *Congresele eparhiale din anul 1917 din Basarabia*; Dinu Poștarencu, *Activitatea Comisiei Școlare Moldovenești de pe lângă Zemstva Gubernială a Basarabiei (1917-1918)*; Ioan Lăcătușu, *Realități din Basarabia interbelică oglindite în documente și publicațiile deținute de către Direcția*

Județeană Covasna a Arhivelor Naționale; Gheorghe Palade, *Repere ale evoluției Bisericii Ortodoxe din Basarabia (1918-1925)*; Adrian Vițalariu, *Iașul și drama refugiaților basarabeni din vara anului 1940*; Viorel Hodiș, *Ore astrale basarabene și Octavian Zelinski, Politică și etnicitate în raporturile dintre Republica Moldova și România. Repere istorice contemporane și perspective europene.*

La secțiunea „Limbă și Literatură română” se regăsesc cercetările realizate de către Constantin Frâncu, *Forme verbale rare în vorbirea maramureșenilor, bucovinenilor, basarabenilor, aromânilor și meglenoromânilor*; Emanuela Ilie, *Artistul basarabean într-un roman de azi*; Petru Zugun, *Textul ca „locuință” comună a sensurilor sintactice și lexicale relaționate*; Ioan Lobiuc, *Din „lingvistica carpatică”: românii și limba lor între universul slav sudic și cel „nordic” (estic și vestic) (I)*; Lucia Cifor, *Tradiție și limbă din perspectiva hermeneuticii*; Petru Zugun, *Mesajul etic al baladei populare românești „Miorița”*; Traian Diaconescu, *Strategia argumentării în scrisorile lui Marco Bandini către Vatican*; Luminița Fassel, *Eugen Coșeriu și filologii români. Contribuții documentare*; Nicolae Crețu, *Marin Sorescu – un român, oltean: din Bulzești spre lumea largă („La Liliaci”)* și Horst Fassel, *Ent-Fremdungen. Rumänienbilder in den beiden Deutschen Literaturen nach 1949.*

În sfârșit, secțiunea „Cultură și Societate românească” cuprinde articolele realizate de către Nicolae Ciobotaru, *Rolul presei românești în propagarea idealurilor naționale*; Elena Florea-Petrea, *Problema unității naționale române la doi mari prieteni ai românilor: Edgar Quinet și Victor Hugo*; Dan Jumară, *Apariția societăților culturale ale românilor din Bucovina*; Vasile Stancu, *Un vlădică ardelean în Basarabia: Justinian Teculescu, episcop de Cetatea Albă-Ismail*; Maria Gavra, *Instituții ale comunității românești din Bătania. Perspectivă diacronică*; Georgeta Stepanov, *Modalități de mediatizare a tranziției timpurii în presa scrisă din Republica Moldova*; Catinca Agache, *Eugen Doga*; Ana Hoțopan, *Asimilarea – istorie și destin și Nelu Vicol, Complexele și sindromurile identității prin limbă și prin educație în contextul comunicării actuale.*

La finalul tomului se găsește o dare de seamă asupra meselor rotunde ale ASTREI privitoare la *Românii din jurul României. Evoluție și perspective și Români despre români*, încheiată printr-o *Declarație* a participanților la Simpozionul amintit, prin care se solicită Statului Român crearea unui lobby pe lângă instituțiile europene pentru apărarea drepturilor românilor din afara granițelor; două *Scrisori deschise* adresate Președinției în vederea majorării burselor acordate de către statul român naționaliilor (elevi, studenți, doctoranzi și medici rezidenți) aflați la studii în Țară și o *Postfață – Astra, memoria și viitorul* realizată de către prof. univ dr. Vasile Bozga.

Toate aceste articole înfățișează cititorului analize bogate în informații și interpretări noi privitoare la istoria și filologia românească.